

Kiskot vievät...HIITOLAAN!

Kiskot kolkkaavat, paukuvat, natisevat. Juna heiluu vaihteessa puolelta toiselle. Avoimesta ikkunasta – ainoasta ilmastoinnista – tulvahtaa sisään dieselin katku.

Junamatka Viipurista Hiitolaan on elämys! Tuntivauhti ei päästä huimaa, 90 kilometrin matkaan aikaa kuluu reilut 2,5 tuntia. Paikallisjunalla pysähdyksiäkin on monia. Juna pysähtyy tasoristeykseen, jossa joku hyppää pois, seuraavana pysähdyspaikkana voi olla vanha suomalaisasema.

Viipuri-Ryysylä-Karisalmi-Kavantsaari-Hannila-Antrea-

Sairalan asemalla pikku poika juoksi iloisesti kenties isäänsä vastaan, junanlähettäjä seisoo aseman ovella.

Viipurin aseman taulu tiedottaa, että juna Hiitolaan lähtee kello 14.40 2. raiteelta.

Junamatkalla maisemat ja kassamatkustajat vaihtuivat. Tunnelma muuttui Hiitolaa lähestyttäessä ihmettelystä etsiviin katseisiin, kajahtipa Karjalan kunnallakin loppumatkasta, kun kotipaikka näkyi.

Sairala, monelle tuttuja aseman nimiä. Onhan osa asemista jo vuodelta 1894, jolloin Karjalan rata Viipurista Sortavalan kautta Joensuuhun valmistui.

Kiskot halkovat järvimaisemaa ja kannaksia järvien välissä. Välillä keväinen korkea vesi nousee lähelle ratapenkkoja ja soistaa metsiä. Liekö majavat tehneet patoja vai ojitukset petäneet, joku arvuuttelee. Paljon

Jatkuu sivulla 6

Rataa pitkin nurkkatansseihin ja takkiostoksille

Elvi Heinonen (os. Mykrä) matkasi samaa rataa pitkin jo pikkutyttönä vanhempiensa kanssa ja myöhemmin jatkosodan aikana poikakaveriaan Viipuriin tapaamaan.

Hänen lapsuudenkotinsa sijaitsi radanvarressa Hiitolanjärven rannalla. Matkaa Alasjärven pysäkillä oli vajaa kilometri ja Hiitolan asemalle kaksi.

Jatkosodan aikaisiin kiellettyihin nurkkatansseihin Elvi matkasi tyttökaverinsa kanssa junalla. Nurkkatansseista löytyi myös tuleva elämäkumppani Veikko Heinonen, joka oli lomalla rintamalta. Hän saattoi nurkkatansseista pois, siitä alkoi yhteys. Kenttäposti kulki

tiuhasti sotaan.

Juna näyttelee omaa osaansa myös takinosto- ja treffeireissulla Viipuriin.

- 1943 olisin ostanut uuden takin. Viipurissa asuva tätini lupasi selvittää löytyisikö sieltä takkeja. Veikko kirjoitti, että Laguksen porukka siirretään Viipuriin Käpylän kasarmeille ensi viikolla. Samalla tätini tiedotti että ulstereita löytyy. Lähetin kortin Veikolle, että tulen Viipuriin takin ostoon. Tulin tyttökaverini kanssa junalla ja sekä Veikko että serkkuni Valma olivat asemalla vastassa. Valma sanoi, että täti odottaa syömään, ennen ei saa jäädä kaupungille. Yritin kävellä Veikon kanssa jäljessä ja

Elvi Heinonen tarkkailee junan ikkunasta, milloin kotipaikka näkyy.

teimme treffit Punaisen lähteen torin kulmalla olevaan pieneen baariin. Sovittiin kellonaika. Likkakaverilleni sanoin treffi-ajan. Veikko meni kasarmille ja me menimme tädin luo, mutta ruoka valmistui hitaasti. Minulla ei ollut nälkää, täti ihmetteli ja tyttökaverini sanoi: "Elvillä oli treffit sen solttupojan kanssa

jo pari tuntia sitten! Täti sanoi: "Miksette sanoneet, alkakaa mennä nyt. Jos se poika oottaa, se on kunnon mies, mutta jos ei, nii se ei oo mikkaa mies."

Veikko odotti ja odotus johti Vaasan Mustasaareen vuonna 1946 solmittuun 64 vuotta kestävään avioliittoon.

HS

Tässä lehdessä

Hiitolan kästyökorissa vietetään

Ruusujen aikaa.

Kirjaillut ruusut koristavat liinoja ja pyyheliinapeittoja, niistä voi poimia malleja omiin töihin.

Ruusuja.....keskiaukeamalla

Lapsi ja jatkosota

Moni lapsi näki sodan raakuuden, mutta lapset loivat leikkinsä – joskus vaarallisetkin – niissä oloissa. Arkipäivän askareiden suorittamiseen tarvittiin myös lasten panosta.

Mitä oli olla pieni tyttö sodan aikaan?

Tätä muistelee

Anja Vesanen sivulla9

Vielä ehdit osallistua kirjoituskilpailuun

NUORISOSEURA-TOIMINNASTA!

tarkemmat ohjeet sivulla4

Hautausjärjestys Hiitolan kirkon edustalla. SA-kuva.

Kaatuneitten muistopäivää vietetään 19.5.

Puolustusvoimien ylipäällikkö, sotamarsalkka Gustaf Mannerheim määräsi päiväkäskyssään talvisodan jälkeen keuhkokuumeella 1940 toukokuun kolmatta sunnuntaita vietettävän "nyt päättyneessä sodassa kaatuneiden sankarivainajien sekä myös kaikkien murroskautena vuonna 1918 molemmin puolin vakaumuksensa puolesta henkensä uhranneitten yhteisenä uskonnollisena muistopäivänä".

Toimitus on avoinna tiistaina 21.5. klo 9-13, suljettu torstaina 23.5. Tiistaina 28.5. ja torstaina 30.5. avoinna normaalisti 9-14.

Seuraavat lehdet ilmestyvät 31.5., 14.6. ja 28.6.

Kurkijoki-Seura ry:n alkuvaiheet

Kurkijoki-Seuran perustava kokous oli 24.4.1966 Helsingissä. On ihmetelty, miksi vasta silloin, kun Karjalasta lähdöstä oli kulunut jo yli kaksikymmentä vuotta. Yhteistä toimintaa ja kokoontumisia oli kyllä ollut koko tuon ajan, mm. erilaisia retkiä, yhteisiä pitäjänjuhlatkoja ja joulujuhlia. Erityistä aihetta virallisen yhdistyksen perustamiseen ei näytä olleen. Toisaalta on sanottu, että odotettiin aloitetta kurkijokelaisten pääsijoitusseudulta, Loimaalta.

Sysäys Kurkijoki-Seuran perustamiseen Helsinkiin tulikin Kurki-Säätiön taholta, jonka toimintakertomuksessa vuodelta 1965 mainitaan, että Säätiön hallitus asetti 25.10.1965 ”toimikunnan, jonka tuli koettaa saada Helsingin kurkijokelaiset jälleen kokoontumaan yhteisiin tilaisuuksiin ja tätä tietä saamaan läheisempi yhteistyö käyntiin Säätiön ja Helsingin kurkijokelaisten kesken, vaalimaan yhteishenkeä ja perinteitä. Toimikunnan kokoonkutsujana oli Kari Rahiala ja muina jäseninä Kaapro Huittinen, Juho Tukia, Johannes ja Asko Kojo, Uuno Varjus ja Juho Toiviainen”. Seuraavassa kokouksessa 23.1.1966 olivat mukana myös Eino Toiviainen, Pekka Kyytinen ja Aarne Roiha.

Nyt toimittiin nopeasti. Marianpäivänä 27.3.1966 Kurkijoen marittoa kutsuttiin Loimaalta vierailulle Helsinkiin. Yhteisessä kokouksessa ja virkistystilaisuudessa päätettiin pitäjaseuran perustavan kokouksen pitämisestä seuraavassa kuussa. Kutsu julkaistiin Kurkijokelaisessa.

Kurkijoki-Seuran kotipaikka tuli olemaan Helsinki. Vuosikokouksessa seuraavana vuonna 1967 poistettiin Kurki-Säätiön toivomuksesta sääntöjen 2. kohdasta sanat ”ensi sijassa Helsingin ja sen ympäristön” ja 2§ kuuluu sen jälkeen: ”Yhdistyksen tarkoituksena on olla kurkijokelaisten keskeisenä yhteyssiteenä ja tukea heidän henkisiä ja sosiaalisia pyrkimyksiään sekä vaalia Kurkijoen pitäjän muistoa ja perinteitä.”

Alaosastoja syntyi 1973 Lappeenrantaan ja 1987 Lohjalle ja Tampereelle.

Keräsin tiedot Kurkijoki-Seura ry:n sivuilla olevasta Seuran 25-vuotishistoriikista ajalta 1966-1991. Suorat lainaukset on merkitty.

Kurki-Säätiön 40-vuotishistoriikissa ajalta 1946-1986 kerrotaan samalla tavalla Kurkijoki-Seuran perustamisesta ja lisäksi siinä mainitaan tuona aikana Säätiön ja Seuran välillä toteutuneen yhteistyön tuloksia. Seura oli esittänyt mm. Kurki-Säätiön surunvalittelu-adressin ja Kurkijoki-mitalin hankkimista sekä tehnyt aloitteet kirjoista Kurkijoki kylästä kylään ja Kurkijoki sodasta evakkoon.

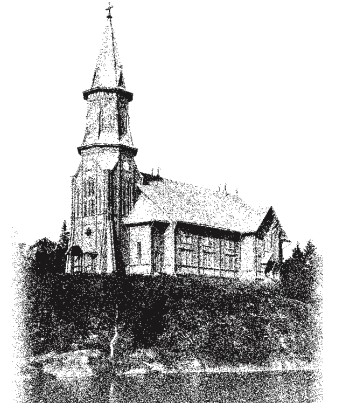
Tässä yhteydessä ei ole mahdollista luetella mitä kaikkea yhdessä on saatu aikaan lähes viiden vuosikymmenen aikana. Se on toinen ja pitempi kertomus.

Marjaliisa Laine

Kurkijoki-Seuran johtokunnan jäsen
Kurkijokelaisen toimitusneuvoston jäsen

Hartaus Helluntaille
19.5.2013

**Tuoreen
tilaston
mukaan...**

Jokaisella on ajantasainen tieto kirkosta eroamisesta. Vapaa-ajattelijat tarjoavat auliisti tilastotietojaan medialle. Saamme tietää, miten moni erosi jonkin TV-ohjelman vuoksi, miten moni erosi saatuaan veroilmoituksen, miten moni erosi kun Yle-vero päätettiin ottaa käyttöön tai miten moni erosi kun liikkuva poliisi aiottiin lakkauttaa.

Kun kirkko syntyi liki pari tuhatta vuotta sitten, Luukas-niminen lääkäri raportoi: ”Ne, jotka ottivat hänen sanomansa vastaan, kastettiin, ja uskovien joukkoon tuli sinä päivänä lisää noin kolmetuhatta henkeä.” (Apt. 2:41) Kovin pieni alku. Ennen pääsiäistä ja myöhemmin tapahtunutta helluntain ihmettä alku oli vielä pienempi: muutama pelkuri lukittujen ovien takana.

Ennen ihmiselämänsä päättymistä Jeesus lupasi lähettää Pyhän Hengen, joka johdattaisi ja opettaisi. Kun lupaus täyttyi, maailman eri puolilta kokoontuneet ihmiset saivat ihmeekseen kuulla julistusta Jumalan suurista teoista omalla kielellään. He eivät tienneet, mitä ajatella. Jotkut sentään ymmärsivät pilkata: ”He ovat juovuksissa, makeaa viiniä täynnä”.

Kristillisen kirkon muodostuminen alkoi sinä päivänä. Siitä lähtien on kokoonnuttu yhteiselle aterialle, on laulettu, kiitetty ja rukoiltu yhdessä. On yritetty tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa ja seurata Jeesuksen antamia ohjeita.

Kirkko opetti aikanaan suomalaiset lukemaan ja järjesti sairaan- ja köyhäinhoidon. Kirkon sanoma kehottaa meitä olemaan hyödyksi eikä etsimään omaa hyötyä.

Kirkon liittolainen on täkäläinen kristillisuus. Se on vaatimaton, lähes huomaamaton. Sitä ei tyrkytetä eikä siitä tehdä numeroa. Mutta siihen turvaututaan ja sen mukaan yritetään kaveriakin auttaa.

Suomalainen kristillisuus on kuin suopalo. Harvoin sieltä avoroihu silmille pelmahtaa. Mutta ei sitä pirukaan sammuta.

Merja Vuorikari

Kirjoittaja on hiippakuntasihtööri Mikkelin tuomio-
kapitulissa. Hän toimii piispan teologisena sihteerinä.

Osanottokiltoiksi

Lämmin kiitos
teille kaikille, jotka
kunnioittitte rakkaamme
LAURI KYYTISEN
muistoa ja otitte osaa
suruumme.
Omaiset

**Kurki-
jokelaisten
67.
Pitäjäjuhlat**
10.-11.8.2013
Loimaalla.

Muistettavaa

Tampereen Seudun Kurkijokelaiset kokoontuvat tiistaina 21.5.2013 klo 15 pääkirjasto Metson luentosalissa 4. Kurkijokelainen-lehden päätoimittaja ja Kurkijoki-Säätiön asiamies Helena Sulavuori kertoo lehdestä ja säätiöstä. Katsomme Kurkijoen kirkon mallinnuksen, jonka DVD:tä Helenalla on myytävänä.

Tuulensuun Pihakirppis Loimaalla Tuulensuun kaupunginosassa valtakunnallisena siivouspäivänä 25.5 klo 9-15. Pihakirppisalueena on koko katualue mitta Huvila-, Sammon-, Lönnrotin- ja Mattilankaduilla Lamminkadun ja Turuntien välillä. Pihoilla on tarjolla kahvia, makkaraa ja muuta naposteltavaa. Lisätietoja: tuulensuunpihakirppis.nettisivu.org tai Annikki Puukka puh. 040 9001325, Jouko Pukki puh. 02-7622597 tai 0500 324799.

Lumivaaralaiset kesäteatteriin. Lumivaaran kirkon vihkimisestä tulee 7.7. kuluneeksi 78 vuotta. Hyvinkään Palopuron kesäteatterissa (Hamburgintie 41) esitetään 7.7.2013, klo.16 viimeinen näytös Lumivaaran entisen kirkkoherran Paavo Kiurun romaaniin perustuva näytelmä Noidan Poika. Noidan poika kertoo Lumivaaran Kumolan Noidan pojasta, Juhana Kaartisesta, joka meni Jaakkiman uuden kirkkoherran J. F. Berghin rippikouluun. Poika oli niin nokkela, että Bergh pyysi häntä pyhäkoulunopettajaksi Kumolaan, Noidan taloon. Lähde viettämään kesäinen iltapäivä Lumivaaran ja Paavo Kiurun muistossa. Näytelmän tuottaa Hyvinkään seurakunta/Teatteri Beta. Ollaan joukolla yhes! Sitovat ilmoittautumiset ja tiedustelut 24.6.2013 mennessä: Kari Rapo, Lumivaara

Nimi- päivät

**Toukokuu
viikko 20**

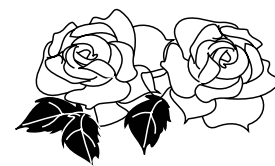
18 la Erkki, Eero, Eerik, Eerika, Erkka, Eerikki
19 su Helluntaipäivä, Kaatuneiden muistopäivä, Emilia, Emma, Emmi, Milla, Milja, Milka, Mila, Amalia

viikko 21

20 ma Lilja, Karoliina, Lilli
21 ti Kosti, Konsta, Konstantin
22 ke Hemminki, Hemmo
23 to Lydia, Lyyli
24 pe Tuukka, Touko
25 la Urpo
26 su Pyhän Kolminaisuuden päivä, Minna, Vilma, Vilhelmiina, Miina, Mimmi

viikko 22

27 ma Ritva
28 ti Alma
29 ke Oiva, Oliver, Olivia, Oivi
30 to Pasi

Perinneyhdistys ry, puh. 040 – 5168572 (iltaisin ja viikonloppuisin) tai: kari.rapo@netikka.fi

Kalakurjet. Tallinnan hotellimatka 31.8.-1.9. (la-su). Ohjelmaan kuuluu tutustumisen SAKUN oluttehtaaseen, ostoskäynti Ulemisten kauppakeskuksessa ja Super Alkossa. Majoitus Park Inn Central. Ilm. kesäkuun loppuun mennessä Sainille 050-3628966

Osanottoon

Kurkijoki- adressi

4 erilaista: kirkko, vanha maisemakuva, värillinen maisemakuva, kulleroita

Hinta: 8 € saatavissa toimituksesta

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Raija Laaksonen, Marjaliisa Laine, Lauri Pölkki, Antti Sahla, Tero Vehviläinen ja Marja Leena Virtanen
Päätoimittaja: Helena Sulavuori
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa, puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi, kurkijokelainen1@gmail.com

Avoimna: Tiistaisin ja torstaisin klo 9-14

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 90 senttiä/mm + alv 24 %
Mustavalko 70 senttiä/mm + alv 24 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: tiistai klo 12 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 49 euroa
6 kk..... 27 euroa
Pohjoismaat 54 euroa
Muualle 60 euroa
Tilinumero:
FI 12523900 40000897

Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Oikaisuja

Pekka Kyytinen oli oppiarvoltaan filosofian maisteri eikä filosofian tohtori, kuten viime lehdessä oli mainittu (uusia teoksia Kurkijoesta s. 10).

Pertti Hartikka asuu Mäntsälässä eikä Orimattilassa, kuten virheellisesti hänet sijoitimme viime lehdessä sivulla 7.

Anja on koonnut murteellisia manausanoja ”lievempii kirjoiksi”, kuten hän itse asian ilmaisee.

Mietipä, mitä ”pehmeitä” kiro sanoja itsellesi tulee mieleen. Takasivulta löytyvät Anjan keräämät sanat, joista hän epäilee ”lieneet aika unohduksis jo”.

17.5. Sydämeni muistaa sinun sanasi: ”Etsikää minun kasvojani.” Herra, minä tahdon etsiä sinua, älä kätke minulta kasvojasi! Ps. 27:8-9

18.5. Jeesus sanoi: ”Totisesti, totisesti: joka uskoo minuun, on tekävä sellaisia tekoja kuin minä teen, ja vielä suurempiakin.” Joh. 14:12

Virsi 112:1 Tule, Pyhä Henki, luoksemme ja täytä sinuun uskovien sydämet. Jo sytytä rakkautesi liekki palamaan ja liitä yhteen kaikki kielet, kaikki kansakunnat maan yhdessä uskossa Herraamme Jeesukseen Kristukseen. Halleluja, halleluja!

19.5. Jeesus sanoi: ”Minä jätän teille rauhan. Oman rauhani minä annan teille, en sellaista jonka maailma antaa. Olkaa rohkeat, älkää vaipuko epätoivoon.” Joh. 14:27

Virsi 114:1 Oi Pyhä Henki, Jumala, nyt meille rauha lahjoita, virvoita seurakuntasi voimalla rakkautesi. Halleluja!

20.5. Jeesus sanoi: ”Ei kukaan voi tulla minun luokseni, ellei Isä, joka minut on lähettänyt, vedä häntä. Sen, joka tulee, minä herätän viimeisenä päivänä.” Joh. 6:44

21.5. Kääntykää ja ottakaa itse kukin kaste Jeesuksen Kristuksen nimeen, jotta syntinne annettaisiin anteeksi. Silloin te saatte lahjaksi Pyhän Hengen. Ap. t.. 2:38

22.5. Kukaan, joka puhuu Jumalan Hengen valtaamana, ei voi sanoa: ”Jeesus on kirottu.” Kukaan

ei myöskään voi sanoa: ”Jeesus on Herra”, muuten kuin Pyhän Hengen vaikutuksesta. 1 Kor. 12:3

23.5. Armolahjoja on monenlaisia, mutta Henki on sama. Myös palvelustehtäviä on monenlaisia, mutta Herra on sama. 1 Kor. 12:4-5

24.5. Jumalan voiman vaikutuksia on monenlaisia, mutta hän, joka meissä kaikissa kaiken vaikuttaa, on sama. Hän antaa Hengen ilmetä itse kusakin erityisellä tavalla, yhteiseksi hyödyksi. 1 Kor. 12:6-7

25.5. Te olette Kristuksen ruumis, ja jokainen teistä on tämän ruumiin jäsen. 1 Kor. 12:27

26.5. Jeesus sanoi: ”Totisesti, totisesti: jos ihminen ei synny vedestä ja Hengestä, hän ei pääse Jumalan valtakuntaan. Mikä on syntynyt lihasta, on lihaa, mikä on syntynyt Hengestä, on henkeä.” Joh. 3:5-6

Virsi 129:1 Jumala kolmiyhteinen, salattu, iankaikkinen! Oi Herra kaikkivaltias ja suuri, pyhä, laupias, ylistys nouskoon taivaisiin, kun katsot meihin ihmisiin!

27.5. Ylistetty olkoon meidän Herraamme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä! Hän on siunannut meitä kaikella Hengen siunauksella, taivaallisilla aarteilla Kristuksessa. Ef. 1:3

28.5. Pyhä, pyhä, pyhä on Herra Sebaot! Hänen kirkkautensa täyttää kaiken maan. Jes. 6:3

29.5. Kuinka ääretön onkaan Jumalan rikkaus, kuinka syvä hänen viisautensa ja tietonsa! Kuinka tutkimattomat ovat hänen tuomiionsa ja jäljittämättömät hänen tiensä! Room. 11:33

Bongaa kurki

Japan Airlinesin pinssi kurki-logolla.

Kurki symbolisoi hyviä asioita

Kurkijokelaiset löytävät kurkia monenlaisista paikoista. Taru Lähteenmäki löysi kurjen lentoyhtiön osastolta ja kertoo kurjen taustasta seuraavasti: ”Olimme alkuvuodesta matkamessuilla, jossa Japan Airlinesin standilla näkyi tuttu lintu: lentoyhtiön logo on kurki. Japanilaisessa kulttuurissa kurki symbolisoi pitkää

ikää, menestystä ja hyvää terveyttä. Punainen väri puolestaan viittaa onneen. Nuoremme opiskelevat japanin kieltä, ja ovat pian lähdössä maahan kielikursille, tosin todennäköisesti Finnairilla. 17-vuotias Anna oli mukana 2011 matkalla Kurkijoelle, jossa äitini oli pikkulottana 1944. Äidin isä oli syntyisin Hiitolasta.”

Sie, mie, myö yhes -teemalla kokoonnutaan Satakuntaan viikkoa ennen juhanusta viettämään Karjalaisia kesäjuhlia.

Juhlaviikonlopun ohjelmassa on paljon perinteistä ohjelmaa, mutta uutuutena voi osallistua vaikka golfkisoihin lauantaina Yyterin golfkentällä. Karjalaisen musiikin teemavuoden kunniaksi luvassa on myös runsaasti musiikkia - jazzia, kun jazz-kaupungissa ollaan.

Hakkapeliitta

Koulun historian tunneilla opiskelijat saivat olla hakkapeliittojen jäljillä. Myöhempanä aikana on voinut poiketa Tammelassa Hakkapeliitta -muistomerkillä sekä Hakkapeliitta -tapahumassa. Niin ikään sai opetella salaojitusta erään hakkapeliitaan sukulaisen pellolla.

Lehtenä nimi Hakkapeliitta on myöhempi tuttavuus. Niissä olen aina pysähtynyt sivuille, joissa kerrotaan kunnian kentillä kaatuneita; josko olisi tuttuja nimiä tai paikkoja.

Nyt käsillä oli Hakkapeliitta N:o 9 1943. Sivulla 276 - 277 oli kuvia ja henkilöitä kaatuneista. Heidän joukossaan oli mm. mv. pka, alikers. Martti Jakonen. Hän kaatui 11.09.1941 Präässä. (SA -tietokannasta tarkistettu.). Martti Jakosen joukko-osasto oli II/JR 50. Saman joukko-osaston miehiä olivat kurkijokelaiset kaatuneet: Toivo Ahokas (26.08.1941 Jessoila), Pekka Arveli (14.07.1941 Soanlahti) ja Matti Rouhiainen (13.12.1941 Syväri). P.P.

Kurkijokisia juttuja

Siikaverkoilla jäätävällä järvellä

Kesä mökkijärvellämme Hausjärven Valkjärvellä keskusteltiin järven kalastuskunnassa kalaistutuksista järven kalakantaa parantamaan ja monipuolistamaan. Elettiin 1960-lukua ja kalastuskunnassa tultiin siihen tulokseen, että itse tehty um-

pimähkäinen istutus ei olisi paikallaan.

Päätettiin palkata vesistö- ja kalakantatutkija selvittämään parhaiten menestyvät kalalajit, istutusmäärät ja rauhoitusajan pituus, jonka jälkeen rajoitettu verkko- kalastus olisi sallittua. Ka-

lastuskonsulentti tuli siihen tulokseen, että siika ja kirjolohi omaisivat parhaat menestymisen mahdollisuudet vedenlaadultaan puhtaassa, vähäravinteisessa ja kirkkaassa vedessä.

Tilanne on edelleen hyvä ja järvessä on v.2005 tehdyn tutkimuksen mukaan pienehköt siika- ja kirjolohikannat.

Kun 1960-luvun istutuksista oli kulunut päätetyt 5vuotta, saatiin ruokakuntaa kohti laskea 2 kpl 45 mm silmäkoon verkkoa. Elettiin lokakuun loppua - aikaa jolloin siikaa saa parhaiten - ja päätimme Matti-isäni kanssa

laskea verkot. Ilta oli kirkas ja enteili pakkasyötä. Toivoimme, ettei pakkanen olisi niin kova, että järvi saisi jääkannen ja sulkisi verkkomme kannen alle.

Toiveemme ei toteutunut, mittari näytti kirkkaassa aamuauringossa -6 astetta ja Valkjärveä peitti tuore jääkansi! Emme kuitenkaan luovuttaneet vaan survoimme veneen jään läpi ja hypäsimme mukaan. Meno oli aika hankalaa. Istuin airoissa ja iskin - airojen katkeamista peläten - niitä voimalla jään pintaan samalla kun isä-Matti rikkoi jäätä veneen

Elisenvaaran Yhteiskoulu

Kuten tunnettua jatkaa entinen Elisenvaaran Yhteiskoulu toimintaansa Kyrössä. Vasta tänä keväänä kirjoittivat ensimmäiset yliopilaat sotien jälkeen, ja mikä ilahduttavinta erinomaisella tuloksella. Kaikki 18 kirjoittajaa hyväksyttiin ja saavutti heistä Veijo Ristolainen kaikissa aineissa korkeimman arvosanan (laudatur).

Muutkin kirjoittajat onnistuivat hyvin, joten koulu näyttää uusilla olosijoilla vaalivan kunniakkaasti entisiä perinteitään.

Kirjoittajista olivat kurkijokelais-syntyisiä seuraavat: Hartikka P, Kojo E, Rastas A, Ristolainen V. G, Sahla R. T, Virtanen K. K.

Lisäksi kirjoittivat: Haapala M. R, Heino M. A, Komonen I. A, Lahtinen A. I, Lahtinen M. H, Leppäaho R. L. H, Mäkitalo M. I, Oikia I. M, Saarinen R. H, Tammelin H. H, Ylitalo M. A, Ylitalo H. V.

Kurkijokelainen N:o 21 – 1953, lauantaina toukokuun 23. p:nä

KUTSU

Presidentti Lauri Kristian Relanderin syntymästä 130 vuotta

Sen johdosta, että dosentti Erkki Vasaran kirjoittama teos Raskailta tuntuivat askeleet. Lauri Kristian Relanderin elämäkerta (WSOY) on valmistunut, järjestää Helsingin yliopisto juhlaseminaarin maanantaina 20.5.2013 kello 17.00 - 19.00 osoitteessa Fabianinkatu 26, Helsinki, juhlasali.

Ohjelma: Avaussanat professori Seppo Hentilä Puheenvuorot dosentti Erkki Vasara, professo-

ri Martti Häikiö ja toimittaja Unto Hämäläinen Keskustelua Tilaisuuteen on vapaa pääsy. Tervetuloa!

Kurkijokelaisten 67. Pitäjäjuhlat

10.-11.8.2013 Loimaalla.

Kokoontumistiloja ryhmille - järjestä sukokokous, koulu- tai rippikoulutapaaminen tai muu kokoontuminen juhlien yhteydessä

Myyntipöytä - tule myymään tuotteitasi juhlien ajaksi

Talkoolaiseksi - tarvitsemme ennen juhlia talkoolaisia käytännön järjestelyihin.

Lisätietoja tiistaisin ja torstaisin: Kurkijoki-Säätiö /Helena Sulavuori p. 050-5213336 toimitus@kurkijoki.fi

kaksi enemmän eli 13 siikaa.

Iloitsimme Ahdin suopeudesta ja siitä että jää ei ollut yhtään paksumpaa. Milli pari lisää jäänpaksuutta, niin sinnepä olisivat verkkomme jääneet talvehtimaan!

Siivosimme kalat heti rannassa ja viritimme savustusuunin kolmannekselle kaloista. Ja eipä ole huipputuoreiden kuumien savusiikojen voittanutta aurinkoisessa syyskuulaassa aamussa!

Paavo S. Vepsä Juuret Kurkijoella

Karjalaiset seutuni

Olen astellut Koivistolle, Karjalan Kannakselle, suuntautuneilla kotiseutumatkoiillani esivanhempieni mailla. Näen sieluni silmillä tuossa joessa aivan pihapiirin tuntumassa myllyn paikan. Kävelen pitkien peltoja, nousen tietä pitkien ylös mäelle, olen kohta Kuolemajärven pitäjän puolella. Siinä tien vieressä on ukkini sisaren, Maria-tädin, mökin ruohottunut ja koi-vujen reunustama kivijalka. Pihapiirissä voi vieläkin nähdä omenapuita ja kukkivia syreenipensaita muistona sotia edeltäneistä ajoista.

Omat isovanhempani ja äitini olivat syntyneet Kannaksen lounaisosassa, Koiviston pitäjän Rautasen kylässä. Siellä he elivät lapsuutensa ajat, kävivät koulua ja varttuivat aikuisiksi. Mummini avioitui Säkijärveltä muuttaneen nuoren kyläseppän kanssa ja asettui aluksi asumaan samalle kylälle muutaman kilometrin päähän synnyinkodistaan. Perhe kasvoi ja lapset varttuivat.

Perhe muutti 1920-luvun alkuvuosina Viipuriin, jossa ukkini jatkoi sepän töissä, nyt armeijan seppänä, seppämasterina oppipoikineen. Lapset siirtyivät vähitellen

koulunkäynnin päätyttyä työelämään. Ennen sota-vuosia lapset olivat kukin löytäneet oman leipäpuunsa. Karjala ja Viipuri piti kuitenkin lopulta jättää.

Hiitolan pitäjä sijaitsee hieman pohjoisempana, Laatokan Karjalassa. Siellä Kuoksjärven kylässä syntyi isäni. Siellä olivat syntyneet hänen esi-isänsä ja siellä nämä olivat viljelleet maitaan jo vuosisatojen ajan.

Isäni äiti oli puolestaan syntyjään kurkijokelaisen kylänvanhimman tytär. Hän oli tullut, siis naapuripitäjäs-tä, nuorena neitona Hiitolan puolelle talonemännäksi. Perhe asui Hiitolassa aina sotavuosiin saakka, mutta isäni ja hänen veljensä olivat lähteneet 1920-luvun loppupuolella koulutukseen ja työn hakuun Viipuriin. Siellä isäni asui talvisotasyksyyn saakka. Hän oli solminut avioliiton Viipurissa asuvan äitini kanssa. Mutta sota pakotti heidät muuttamaan pois rakkaasta Karjalasta.

Hiitolassa ja Kurkijoella olen käynyt vain pistäytymässä. Olen nähnyt Kurkijoen kirkon palaneet rauniot. Siinä kirkossa oli mummini ja ukkini vihitty aivan 1800-luvun lopulla.

Varsinainen kotiseutumatka odottaa toteutumistaan lähiaikoina. Olen saanut hyviä tietoja näistä paikoista, kun olen käynyt pitäjaseurojen kokouksissa ja esittelytilaisuuksissa.

Siellä olen tutustunut mm. Hiitolan Kuoksjärven kylän tuntijoihin, jotka ovat osanneet kertoa sotaa edeltävistä ajoista hyvin syvällisesti ja tarkkaan. Voi jopa sanoa, että ”kivet ja kannotkin” ovat tulleet tutuiksi. Olen nähnyt valokuvia omien esivanhempieni kotikylästä ja kotitaloista, joita ei enää ole. On

”Kun muistelen Karjalan kunnaita, esivanhempieni kotiseutuja, haluan tietää asioista hieman enemmänkin.”

vain kaunis luonto, joka on valloittanut takaisin muinoin raivatut ja rakennetut maat.

Kun muistelen Karjalan kunnaita, esivanhempieni kotiseutuja, haluan tietää asioista hieman enemmänkin. Suomen matkailijayhdistyksen vuosikirjassa vuodelta 1927 kerrotaan sekä Koivistosta että Kurkijoesta. Koivistolle avattiin kesällä 1925 miltei viiden peninkulman mittainen rata, joka kulki Viipurista rannikkoa pitkin Koiviston pitäjään.

Kirjoittaja kertoi rautatien rakentamisesta ja hän mainitsi, että se oli syntynyt kokonaan rautatiehallituksen johdolla ja rakentamana. Koivistoa kuvaillaan rikkaaksi. Kirjoittaja mainosti tilaisuutta rattoisaan päivän kiertomatkiaan rautateitse Karjalan kannaksen eteläisimmissä osissa. Koivistolta voidaan jatkaa matkaa rannikkorataa itään päin Kuolemajärven kautta ja Inon ohitse Tyrisevälle ja Terijoelle sekä sieltä jälleen pääratana myöten Viipuriin.

Kurkijoen pitäjistä ker-

Isäni Antti Poutanen Hiitolasta ja äitini Mar-tta Lohko Koivistolta hääkuvassa Viipurissa 1936.

rotaan vuosikirjassa, että pitäjä oli ammoin kuuluisa paikka. Aikana, jolloin esimerkiksi Keski-Suomi ja suuri osa Pohjanmaata olivat vielä miltei kirveenkäymätömiä eräseutuja, Laatokan meren rantamat olivat kalevalaisia laulumaita. Kurkijoki oli pakanuuden aikaisine linnoituksineen sen keskeisimpiä. Vuosikirjan julkaisemisen aikoihin Kurkijoki oli voimakkaassa nousussa. Vapaa kansa oli puolella vuosisadassa nostattanut mökkikylien sijalle sievät kylät laajenevine peltoineen ja suoviljelyksineen, nupokyyttökarjoineen ja lev-eine kantakirjatammoineen.

Kurkijoella oli kuuluisa maatalousoppilaitos, josta lähteneet pirteät ja kykenevät maamiehet lauloivat Eero Eerolan sepittämin sanoin ”Kurkijoen marssia”. Sen viimeinen säkeistö kuuluu seuraavasti:

*Hyvästi nyt Kurkijoki, Lo-potti jo itkee
Nämä pojat Suomenmaasta rikkaruohot kitkee
Sumpatiriitii rallaa,
Niinpä se taisi olla,
Sumpatiriitii, riitii riitii ral-lallei,
H e i, sumpatiriitii rallaa
j. n. e.*

Kirjoittaja innostui Kurkijoen kauneudesta. ”Jos on Rooma seitsemän kukkulan kaupunki, niin on Kurkijoki seitsemäntoista

”Jos on Rooma seitsemän kukkulan kaupunki, niin on Kurkijoki seitsemäntoista kukkulan kylä.”

kukkulan kylä.”

Toinen kirjoittaja ylisti Karjalaa sanoilla, joihin minäkin haluan yhtyä: ”Ja jos nousee vaaralle, on palkinto suurenmoinen. Nä-

kee välkkyviä vesiä ja voi seurata niitä, kunnes matala harju tai metsä nousee eteen. Näkee ruskean suon työntävän liepeitään metsän vihreään peitteeseen, ja näkee vaarojen kohoavan jonossa ja siintävän kaukana taivaanrannalla.”

*Raili Oksanen
o.s. Poutanen, Nurmijärvi*

Seppä Simo ja vaimo Wendla Lohko (o.s. Rickström) Viipurissa 1920-luvulla.

Maanviljelijä Aleksanteri ja vaimo Ilma Poutanen (o.s. Lampinen) sekä lapset Anna Maria ja Israel Hiitolan Kuoksijärvellä 1900-luvun alussa.

Kirjoituskilpailu NUORISOSEURATOIMINTAA KURKIOELLA, HIITOLASSA tai uusilla asuinpaikoilla

Kilpailu on kaikille avoin. Voit kirjoittaa tai koota omia tai muiden muistoja tai perustaa esityksesi historiallisiin asiakirjoihin yms.

Kirjoituksen pituus n. 2 liuskaa tai n. 4000 merkkiä
Kirjoitus voi olla kirjoitettu tietokoneella, kirjoituskoneella tai käsin.
Kirjoitukseen voi liittää kuvia, jotka palautetaan.

Palkinnot

Palkintosumma 400 €, jonka palkintoraati jakaa parhaaksi katsomallaan tavalla parhaiden kesken, lisäksi tavarapalkintoja
Voittajat valitsee Kurkijoki-Säätiön hallituksen nimeämä raati.
Voittaja julkistetaan Pitäjäjuhilla Loimaalla 11.8.2013.

Kilpailuaika: 31.5.2013 asti.

Kirjoitukset palautetaan Kurkijokelaisen toimitukseen suljetussa kirjekuoressa nimimerkein varustettuna. Kuoren sisälle laitetaan toinen suljettu kirjekuori, jossa kirjoittajan yhteystiedot.

Kurkijokelainen-lehdellä on kilpailutöiden julkaisu-oikeus.

Lisätietoja: päätoimittaja Helena Sulavuori, puh. 050-5213336, toimitus@kurkijoki.fi

Puolustusvoimien kuva-arkistosta

Tapio Nikkari on etsinyt pari viikkoa sitten avautuneesta arkistosta www.sa-kuva.fi Elisenvaaraan liittyviä kuvia ja kirjoitti, että hakusanalla elisenvaa*

sieltä löytyi 93 SA-kuvaa talvi- ja jatkosotien ajalta, muun muassa oheiset kuvat. Näiden joukossa oli myös Mikrilästä ja Lopotista otettuja kuvia. Nämä pienehköt

kuvat ovat Puolustusvoimien kuvakeskuksen mukaan kaikkien käytettävissä, ja julkaistaessa on lähteeksi merkittävä ”SA-kuva”.
Kuvat poimi Tapio Nikkari

”Ripillelaskutilaisuus rintamalla. Vapaaehtoiset Lauri Koho Elisenvaarasta, 15-vuotias (oik.) ja Valter Heinonen Valkeakoskelta, 16-vuotias, ennen kotiuttamistaan. 25.9.1941.” Nähtävästi kuvassa on Elisenvaaran Suohovin maanviljelyskoulun sepän Antti Kohon poika Lauri Koho, s. 23.3.1926, nykyisin kenraaliluutnantti. SA-kuva.

”Elisenvaaran yhteiskoulun johtajatar varustautuu ottamaan näissä raunioissa vastaan jo toista Karjalan valtauksen jälkeistä talvea. Kellarikerroksessa säilyneestä saunasta on tehty asunto, jossa verhoiltu muuripata toimii pöydän jalkana. Palavat jätteet käytetään vähitellen polttoaineena.” Kurkijoki 28.5.1943. SA-kuva.

Elisenvaaran rautatieaseman jäännökset. SA-kuva.

Onko jollain vielä tietoa Huhtaniemelmäisten toimista Elisenvaarassa?

Ida Huhtaniemi oli syntynyt Tervusta, Antti Immosen ja Maria os. Valtosen vanhimpana lapsena. Ida kertoi kuinka he lapsina myivät kukkia Tervun Hovin hienoille venäläisille rouville. Miehet veivät veneillä tuotteita Pietariin myytäväksi. Vapaus sodan aikana Ida miehensä Aarne Huhtaniemen kanssa asui Ruokolahdella. Äitini Kerttu syntyi Vuoksen Hovissa, jossa Ida ja Aarne olivat töissä. Jossain vaiheessa he olivat Paltamossa töissä ja saivat sitten ostettua 18.2.1932 Elisenvaarasta Tokkari-nimisen tilan.

Ida ja Aarne olivat kaiketi kirkkokuorossa, kuinka he muuten osallistivat yhteisöön?

Äitini Kerttu ei paljoa puhunut Elisenvaara-ajosta, jotta me juurtuisimme paremmin sen hetkiseen tilanteeseen. Onneksi Ida kertoi aikoinaan, että on edes jotain tietoa.

Kerran Kerttu kysyi Idalta, ”Miksi te lähditte Paltamosta pois?” Ida ei vastannut vaan käänsi päänsä pois. Hämmästyin kysymystä, koska eihän kukaan voinut

kolmekymmenluvun alussa aavistaa tulevia tapahtumia.

Sanoin Kertulle myöhemmin, että ”mietipä asiaa, kuka hyvän avioliiton mies ei haluaisi tehdä vaimoaan onnelliseksi toteuttamalla hänen toiveensa. Muuttamalla Elisenvaaraan Ida pääsi lähelle kotiseutuaan, mahdollisesti tuttujen henkilöiden lähelle ja alueelle jossa kesä on lämpimämpi, suuri Laatokka oli lähellä, se oli Idalle tuttu jo lapsuudesta. Lisäksi he saivat oman maatilan, tiesivät tekevänsä itselleen.”

Aarne oli joutunut jo nuorena pois kotoaan eikä hänellä ollut vahvoja siteitä omaan synnyinkotiinsa Sammaljoelle Satakuntaan.

Kertulla oli mustaherukkasopimusviljelmä, joka jäi sinne ja varmasti tästä syystä hänellä piti aina olla marjapensaita, vaikka niitä ei niin paljoa olisi tarvinnut. Ymmärsin tämän vasta kun katselin vanhaa valokuvaa jossa hän oli pensaiden keskellä.

Ida oli erittäin hyvä turvallinen, rauhallinen ja huumorintajuinen kasvattaja. Hän opetti aikoinaan kuin-

ka suojaudutaan ojaan tai muurin taakse kun hävittäjät tulevat ja alkavat ampuu. Vedetään lakana päälle ja ollaan hangessa paikoillaan jne. Silloin oli vielä pelko, että tilanne voi jatkua.

Evakkotaipaleella jossain Pohjanmaalla olivat ihmetelleet Aarnelle, että ”Mitä sinä teet noiden joukossa, ethän sinä edes puhu samalla lailla.” Johon Aarne oli vastannut: ”Se onkin minun suurin virheeni.”

Olen käynyt muutaman kerran katsomassa Idan ja Aarnen ”Tokkaria”, omenapuut ovat vielä paikoillaan, samoin talon perusta ja aiv-torni. Paljon pitäisi tehdä jotta pihapiiri säilyisi.

Jotenkin siellä on hyvä käydä, tuntuu kotoisalta. Voisipa viipyä pitempään työkalujen kanssa. Hermostuuko siellä joku jos omenapuita alkaa hoitaa??

Heikki Laiho

Kerttu Laihon (os. Huhtaniemi) keskimäinen poika heikki.laiho@kotikone.fi

Neilikkatie 7 A 12
01300 Vantaa

Sirkka Lukan näytelmä kantaesitykseen

Melliläläinen Sirkka Lukka yhdisti näytelmässään vanhan muistikuvan ja Eurajoella vaikuttaneen horrossaarnaajan. Tuloksena oli palkinto vuonna 2010 järjestetyssä Kuivalahden Kesäteatterin näytelmäkirjoituskilpailussa.

Kesäkuussa näytelmä saa kantaesityksensä nimellä Paimentyttö ja Anna Rogel. Tekstin näyttämölle sovitaa kirjoittaja ja ohjaajana toimii Matti Mäntylä.

- Minulla oli mielessäni kuva suomalaisesta mäntymetsästä, jossa Jeesus kävelee. Olen nähnyt sen jossain ja se jäi vaivaamaan. Etsiessäni Eurajoesta tietoja, löysin 1700-luvun lopussa vaikuttaneen horrossaarnaaja. Tästä löytyi aihe näytelmään, kertoo Sirkka Lukka.

Kesäteatterinäytelmä kuvaa merikarvialaisen unisasaarnaaja Anna Rogelin ja kuivalahtelaisen Irjan ystävyyttä. Siihen nivoutuu myös Irjan ja nuoren kalastajan Erkan rakkaustarina. Syvällisestä aiheestaan huolimatta, näytelmä sisältää paikallista murreta, huumoria, mielenkiintoisia henkilöhahmoja ja hienoa kerrontaa. Kurkijokelaisestaustaisten Sirkka Lukan kynässä taipuu myös Eura-

Sirkka Lukan näytelmä käsittelee Eurajokea 1700-luvun lopulla puhuttanutta ja kirkollista elämää kuohuttanutta nuorta naista

joen murre.

Historiatietojen mukaan Anna Rogel (1751-1784) oli merikarvialainen talollisen tytär, joka sairastuttuaan vakavasti vajosi tajuttomuuteen. Jouluna 1770 hän alkoi saarnata ja veisata unissaan. Hänen maineensa levisi ja häntä kuulemaan kokoon-

tui runsaasti ihmisiä aina Pohjanmaata myöten.

Kuivalahden Kesäteatterissa näytelmä saa ensi-iltansa Juhannuksen jälkeisellä viikolla ja pyörii heinäkuun puoliväliin asti 16 esityksen voimalla.

Ruusujen aikaan Jugend ruusu

Kahvi maistuu kauniisti katetulta pöydältä, jonka katseen vangitsijana toimii itse tehty kirjailtu ruusu-liina. Liinan on kirjailut Hilkka Ahokas ja kattauksen alla olevan tarjotinlinan on kirjailut Alina Vihavainen. Iso liina on Helena ja Matti Ahokkaan omistuksessa.

Ruusut ovat olleet suomalaisten kirjojen suosituin ja rakkain aihe.

1900-luvun alkupuolella valloitti käsitöiden tekijät jugend ruusu, jolle oli ominaista pelkistetyt ja vaatimattomat geometriset kuviot. Jugendin ruusut ja kasviornamenttiikka ovat sadan vuoden jälkeenkin käytössä kirjontamalleissa, mutta paljastavat vain suppean osan oman aikansa rikkaasta kotien tekstiilien ja vaatteiden koristelusta.

Viime kesänä pidetyssä Hiitolaisten käsitöiden näyttelyssä oli monissa vanhoissa pöytäliinoissa ja pyyheliinapeitoissa nähtävänä nämä jugend ruusut, olivathan ne sen aikakauden suurinta muotia.

Jugend ruusuja kirjailaan useimmiten laakapisto-
toin, mutta suuremmissa kussissa käytetään sidepistoja.

Ruusuisia yksityiskohtia salin liinasta.

Jatkoa sivulta 1

on myös rasiin kaadettuja puita radan varrella, myrskyn kaatamukset ovat myös paikoin korjaamatta. Rata-
toita ja rosiaakin löytyy.

Maisemaltaan matka on erilainen kuin bussilla matkustettaessa.

Junavaunut on liitetty toisiinsa sillalla. Sillan reunassa vilistää maa. Silta heiluu ja mieleen tulevat lapsuuden pelot, jos jalka luiskahtaa sivuun tai jää sillan väliin.

Hiitolaa lähestyttäessä ensin yksi nousee seiso-
maan sitten toinen ja äkkiä puolet ryhmästämme tähyää seisoviltaan kotipaikkoja radan varressa, erityisesti Jorma Mykrä perheineen. Mykrän juuret löytyvät en-

Matka on ohi. Hiitolan asemalla herrasmiehet Atte Larma vas. ja Tauno Siitama auttavat iloista Raili Larmaa junasta.

tisen Pukinniemen aseman läheisyydestä.

Näillä main sen pitäisi olla! Ei tässä näy aseman paikkaa! Tuossa on Ilmeen-
joki! Tuo on Hiitolanjärvi! Huudahduksia ja yhä uudelleen toistettuja paikannimiä.

Silmät hakevat paikkaa, merkkiä menneestä. Peltotilkku herättää toivon, olisiko tämä? Osa matkalaisista saa vastauksensa seuraavana päivänä, kun lähtevät kävellen koluamaan radan vartta.

Hiitolan Pitäjaseuran viime viikonloppuinen matka vei kotiseutumatkalaiset bussilla Viipuriin, siitä nousimme paikallisjunaan ja matkasimme Hiitolan asemalle, jossa bussi oli vastassa. Kuudella eurolla sai toisenlaisen unohtumattoman matkakokemuksen.

HS

Herkän liinan on kirjaillut Maria Eerikäinen. Raili Palokosken omistuksessa.

Muutamia vinkkejä kirjontaan

Kangas määrää kirjontalangon vahvuuden. Kankaan ja langan täytyy olla sopusoinnussa ja tämä saavutetaan vain kokeilemalla. Kangas määrää myös neulan vahvuuden. Helposti kankaanlankoja laskettaessa käytetään tylppäpäistä neulaa. Tiheäloimiselle kankaalle teräväkärkistä neulaa.

Kirjontatöissä yleisimmin käytetään muliini- tai helmilankaa. Tavallisesti ommellaan kahdella tai

kolmella muliini- tai helmilangalla. Helmilangan nro 8 vastaa muliini- tai helmilangan kolmea säiettä. Helmilanka on helppoa ommella sillä se on sileäpintaista ja luistavaa.

Mallien siirtämiseksi kankaaseen on käsityöliikkeistä saatavana monenlaisia apuvälineitä.

Kirjottaessa langan päähän ei tehdä solmua. Jätä lankaa noin kaksi kertaa neulan mitta, joka myöhemmin pujotetaan nurjan puolen pistoihin. Samoin lankaa jatkettaessa.

Ruusujen kirjonnassa käytetään yleisimmin laakapistoja. Pistot ovat joko kohtisuorassa tai vinossa ompelusuuntaan nähden. Pistot ommellaan niin, että pinta peittyy tasaisesti.

Ruusun mallissa, etenkin pyöreitä kuvioita kirjoessa, voidaan merkitä kiintopisteeksi ruusun keskikohta. Kirjotaan sitä kohti jolloin pistojen vinous tulee olemaan samanlainen koko työssä. Jos kuvion yläosa alkaa harveta voidaan väliin tehdä täytepisto. Täy-

tepisto on noin puolet koko pistosta.

Lehtien kirjonnassa aloitetaan alimmasta kohdasta, ja ompelua jatketaan ylöspäin. Pistot tehdään 45 asteen kulmassa. Kukkienvarsia tehdään myös usein varsipistoin.

Oheisista kuvista, jotka ovat Hiitolaisen käsitöiden

näyttelystä on myös helppo kopioida kirjottavia malleja. Kirjotuista liinoista olen nähnyt käytettävän jotain pientä osaa, yhtä kukkasta tai kukkaryhmää.

Näin koristellaan sohvatyynyjä tai on tehty ihastuttavia tauluja pitsireunoineen. Kännnykkäkin on saanut ju-
gunden ruusuisen suojako-

telon.

Raija Pesulta on monia ihastuttavia kirjoja vanhoista kirjontamalleista.

*Kirjotaanpa perinteisiä ruusuja kotiin näin ruusujen aikaan **Pirjo ja Pia***

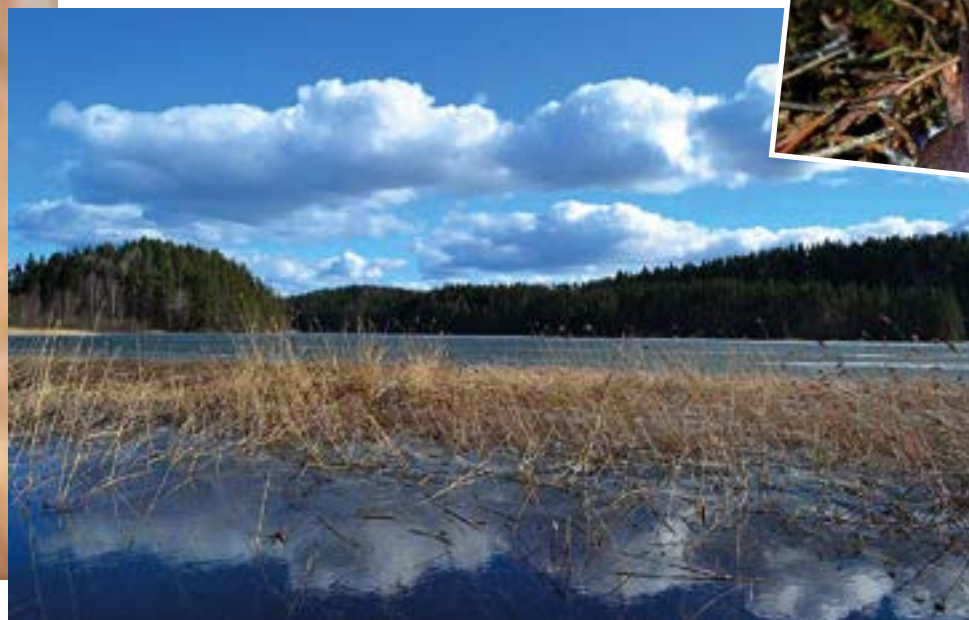
Lydia Tattarin tekemästä pyyheliinapeitosta löytyy hyvin perinteinen ruusun malli. Yksittäisen kukan kuvasta voit poimia mallin.

Kurkijoen kevät

Marina Petrova lähetti kuvia kevään etenemisestä Kurkijoen. Saman kevään syttymisen saivat kokea myös Hiitolan matkalaiset. Hiirenkorvat avautuivat silmuistaan ja rinteet hehkuivat sinisinä sinivuokoista, leskenlehdet ja rentukat värjivät keltaisina ojanvieruksia.

Eläimetkin olivat heränneet. Kyyt paistattivat päivää raunioilla ja kivikasoissa ja tietysti käki kukkui.

Hiitolan kirkon muistomerkin ympäristöön uutta ilmettä

Matkalla Kurkijoelle ryhmitettiin Hiitolan nimikyltin alle. Vas. Mauri Lankinen, Nina Rosenqvist, Kyösti Koppi, Olavi Jakonen. Tuula Merta, Juha Rannikko, Raija Laaksonen, Raija Palokoski ja Jouko Hämäläinen. Kuva: Raija Laaksonen

Hiitolan Pitäjässeuran hallitus vahvennettuna seuran hautausmaatoimikunnan edustajilla tekivät ensimmäisen varsinaisen kunnostusmatkan Hiitolan hautausmaalle 22.–24.4.2013. Pääosa intoa puhkuvasta joukosta nousi 21.4. klo 23.00 Keskimatkojen bussiin Porin linja-autostasemalta, osa nousi kyytiin matkan varrelta.

Hautausmaata on tosin siistitty aikaisemminkin Pitäjässeuran säännöllisillä kotiseutumatkoilla, joita tehdään useita kertoja vuodessa. Hautausmaatoimikunta kävi jo viime syksynä kaatamassa puut kirkon perustuksilta. Nyt mentiin kuitenkin ensi kertaa varta vasten kunnostusmatkalle. Ensisijainen kunnostuskohde oli entisen kellotapulien perustuksille vuonna 1993 pystytetyn muistomerkin ympäristö. Samalla voitiin tavallaan viettää muistomerkin 20-vuotisjuhlaa.

Ahkerat kädet saivat paljon aikaan

Hautausmaalle tehdyn kunniaikäyksen jälkeen käytiin ottamassa vastaan majoitustilat ja vaihdettiin työasut päälle. Tämän jälkeen palattiin hautausmaalle ja aloitettiin kunnostus- ja siistimistyöt. Muistomerkin ympärille asennetun teräsketjun kiinnitystolpat olivat ajan kuluessa osin irronneet tai löystyneet ja ne haluttiin kiinnittää uudelleen tukevasti paikoilleen. Kunnostustehtävää varten tuotiin kotimaasta mukana työkalut sekä tarvittavat aineet ja tarvikkeet. Aggrikaatilla tehtiin sähköä kiviporalle, jolla saatiin tehtyä entistä paremmat perustukset raskaiden koristeketjujen kiinnitykselle ja kannatustolpille.

Muistomerkin pintalaattojen väleistä poistettiin ruoho- ja sammalkasvustoa. Samoin raivattiin ja kitkettiin muistomerkin ympäristöstä kasvustoa, joka varsinkin kesäaikaan on rumentanut näkymää ja hankaloittanut liikkuamista. Muistomerkki myös pestiin ja puunattiin perusteellisesti, jotta sen kaunis, kiiltäväksi hiottu kivipinta saatiin kirkkaana näkyviin.

Ahkerat kädet olivat myös karsimassa kirkon perustuksilta kaadettua puustoa ja poistamassa vesakkoa. Perustukset ovat nyt osittain selvästi näkyvissä, mutta osa on vielä hautautuneena maaperään. Puuston poiston jälkeen kirkon perustus on kuitenkin nyt aikaisempaa helpompi löytää.

Kirkon muistomerkin ja sen ympäristön kunnostamisen ja siistimisen lisäksi oli kunnostajia myös sankarivainajien muistomerkillä. Muistomerkkiä ympäröivä teräsketju ja sen kiinnitystolpat saivat uuden mustan maalipinnan. ”Maalarit” Pauli Salmelainen ja Alpi

Ikäheimonen tulivat paikalle omalla autolla ja jäivät paikkakunnalle vielä muiden poistuessa.

Hiitolan kunnanjohtaja vaihtuu

Hiitolan kunta on tällä hetkellä ilman kunnanjohtajaa. Vaalit uuden johtajan valitsemiseksi pidetään toukokuussa. Hautausmaatoimikunta kävi tapaamassa molempia vaaliin osallistuvia ehdokkaita, joista toinen on toiminut aikaisemminkin Hiitolan kunnanjohtajana, mutta on nykyisin virka-tehtävissä Lahdenpohjassa. Varsinaisia sopimusneuvotteluja hautausmaan kunnostamisen jatkamisesta voidaan jatkaa vasta vaalien jälkeen. Kunnanjohtajalla on kuitenkin tärkeä rooli kunnostushankkeen jatkamisessa, sillä sopimukset tehdään henkilökohtaisesti hänen kanssaan.

Kunnostusmatkaa pidettiin onnistuneena ”kokeiluna” ja siitä on mahdollista tehdä jokakeväinen perinne. Kaikki matkalla olleet osallistuivat innolla kunnostustehtäviin ja kaikki tehtäväksi suunnitellut työt tulivat hyvissä ajoin tehtyiksi. Ajankohta ennen kasvukauden alkua todettiin myös sopivaksi.

Tulevilla kunnostusmatkoilla voidaan siistii muistomerkkien ympäristön lisäksi myös hautausmaalla säilyneiden suomalaishautojen ympäristöä. Jatkossa suunnitellaan myös, mitä tehdään paikaltaan irrotettujen hautakivien ja –ristien säilymisen varmentamiseksi. Kaikki säilyneet hautamuistomerkit ovat kuitenkin osa paikkakunnan suomalaista historiaa ja välittävät todellista tietoa paikkakunnan asukkaista ja myös omista esivanhemmistamme.

Muutamat matkalaiset ehtivät käydä myös lyhyesti oman sukunsa entisillä asuinpaikoilla. Yhdessä käytiin tutustumassa Kurkijoen kirkon ympäristöön ja tehtiin havaintoja uuden Pietari – Sortavaala-valtatien rakentamisen edistymisestä.

Raimo Hannukainen

Hiitolaan saavuttaessa laskettiin muistokukat kirkon muistomerkillä ja sankarivainajien muistomerkillä. Olavi Jakonen luki muistosaat. Hänen kanssaan olivat kukkatervehdystä laskemassa Hiitolassa syntyneet Terttu Ketola ja Mauri Lankinen. Oikealla tapahtumaa seuraa Kari Kaijo.

Huoltotauko on välillä paikallaan. Vas. Seppo Kaljunen, Kari Kaijo, Raija Laaksonen, Terttu Ketola, Juha Rannikko, Nina Rosenqvist (selin), Jarmo Männistö (selin), Tuula Merta ja Jouko Hämäläinen.

Kirkon muistomerkki (kellotapulien perustuksilla) kunnostustyön ja siistimisen jälkeen. Koristeketjujen kannatintolppien tukiköydet ovat vielä paikallaan, kunnes laasti on kuivunut.

Tyttönä Jatkosodan jaloissa

Anja Vesanen muistelee jatkosodan aikaista paluuta. Siivous, syöpäläiset, lysolin haju ovat painuneet pysyvästi mieleen, mutta myös ”Paratiisin” kauneus; eläimet ja luonto syöpyvät syvälle muistoihin. Kaiken takana on toiveista huolimatta nuorenkin tytön aistittavissa epävarmuus. Maaailmantilanne johtaakin siihen, että taas on äiti ohjaimissa johtamassa lapsikatrastaan turvaan kohti Parikkalan mummolaa.

Edellinen lähtömme kotoa Kurkijoelta tapahtui talvel-la, joulukuussa 1939. Se oli näin jälkikäteen ajatellen hyvin surullinen, sanaton ja selityksiä vailla. Selitykset tulisivat myöhemmin. Olin silloin 4-vuotias, mutta tajunta oli jo kehittynyt jonkin verran. Se vähäpuheisuus, varuillaan olo ja hiljainen tieto oli kyllä aistittavissa.

Sota oli tällä kertaa sodittu. Neuvostoliitto laati rauhansopimuksen sillä tavalla, että Karjala, Suomenlahden saaret, Hankoniemi, Salla ja osa Kuhmosta tulisivat kuulumaan Neuvostoliittoon.

Talvisotaa seurasi 14 kuukautta kestänyt Väli- rauhan aika kesäkuuhun 1941. Siitä alkoi Jatkosota, joka kesti vuoteen 1944. Tämä ajanjakso on meille sen ajan lapsille hieman epäselvä, siinä tapahtui kovin paljon sekä rintamalla että kotirintamalla.

Rasismia on täällä ollut ennenkin

Monet olivat kokeneet hyvin katkerasti mitä oli ollut vastaanotto eri puolilla Suomea Talvisodan aikana. Vaikeaa oli jakaa omastaan näille evakoille, vaikka he olivat ilman omaa syytään joutuneet jättämään kodit ja lähes kaiken omaisuutensa vieraan vallan käsiin. Ei ollut ymmärrystä, koettiin usein työkyttöä, sanoisin, että rasismia on täällä ollut ennenkin, ei se mikään uusi ilmiö ole. Monet karjalaisemännät saivat kuulla sydämiin syöpyneen ajatuksen, jota hokevat tänäkin päivänä: ”Mitäs lähditte, olisitte pysyneet siellä, kyllä uusi isäntä olisi teistä hyvän huolen pitänyt.”

Meidän perhe oli lisääntynyt pienellä pojalla, eli meitä oli nyt neljä lasta, Sakari 8 v., minä 6 v., Raija 4 v. ja Jaakko-vauva. Meillä oli kaikki ymmärtääkseni hyvin. Isäni oli hakenut virkaa ja saanut sellaisen Pohjanmaalta, riittävän kaukana Karjalasta. Isä tosin joutui lähtemään rintamalle ja virran hoito siirtyi äidilleni.

Minä pääsin silloin ison tytön kirjoihin, hoidin vauvaa, laitoin ruokaa ja kai-

Karsilan perhettä ja vieraita. Aikuiset vas. Ilmajoen kappalainen, rovasti Armo von Essen, ruustinna von Essen, Katariina von Essen, tunnistamaton, Sylvi Karsila, tunnistamaton, Jaakko Hämäläinen, tunnistamaton, tunnistamaton, Jaakko Pantsar, Kiiski. Lapset vas. tunnistamaton, Elisabet von Essen, Raija Karsila, Jaakko Karsila, Anja Karsila

kenlaista puuhaa, josta voisin kirjoittaa vaikka kirjan. Kaikki tuntui helpolta ja hauskalta, jopa ensimmäinen pullataikinan teko ja leipominen, yksin.

Se taisi olla minun lapsuuteni loppu! Velvollisuuksia siunautui lisää sitä mukaa, kun aikaa kului.

Karjala oli vaarallinen paikka

Emme päässeet lähtemään kotiin silloin, kun ensimmäiset pakkasivat konttejaan, meillä oli liian nuori lapsi. Lapsiperheiden suhteen oli monia rajoituksia.

Karjala oli vaarallinen paikka, siellä oli siivottomuutta, romua, lasia ja ennen kaikkea miinoja, jotka piti ensin haravoida pois. Oli syöpäläisiä, muistan vieläkin sen lysolin hajun, kun joka kolo, erityisesti vuorilautojen taustat, seinien raot ja uunien rappaukset piti puhdistaa. Muistan hetekat, ne mainiot sängyt, joissa oli paljon rakoja. Tikun nokkaan käärittiin lysoliin kastettu vanutuppo ja sillä käsiteltiin joka kolo. Olin tässäkin partiossa mukana, kun olimme asettuneet kotiin.

Me saavuimme syksyllä 1941, isä oli saanut jätettyä meille väliaikaisen kodin toisesta talosta, joka oli säästynyt lähes täysin. Asuimme siinä ”Vuorella” niin kauan kunnes oma koti oli kunnostettu. Silloin kuului kaikkialta vasaran pauketta ja sahojen surinaa, oli jälleenrakentamisen kulta-aika, vaikka tiedostettiin, että tämä saattaa olla hyvinkin lyhytaikaista iloa. Elettiin uskossa, että saamme jäädä kotikonnuille.

Omaan kunnostettuun kotiin

Ikimuistoinen on se joulu,

kun pääsimme kunnostettuun kotiin. Siellä tuoksui maalilta, tärpätöltä ja kaiken tämän yläpuolella leijui ihanien jouluruokien tuoksu. Kaikki elintarvikkeet olivat kortilla, mutta perunaa, lanttua, punajuurta sekä joulukinkku oli kasvatettu vuoden aikana. Uunissa kypsytetty ohrapuuro ja ruusinasoppa tulevat vieläkin tajuntaani.

Elettiin säännöstelytaloutta, mutta silloin tyydyttiin vähään. Oltiin onnellisia, että päästiin takaisin kotiin, puute kaikesta oli toissijainen asia. Juoksimme paljon paljain jaloin. Kengät säästyivät, eikä niitä edes saanut kaikkina aikoina.

Tervun hovissa, jossa asuimme oli saatu sotavankkeja työhön. Muistan kun äiti käytti minua lähettinä. Puutarhalla oli vanki tekemässä töitä ja minä kuljetin hänelle päiväkorviketta ja leipää korissa. Hän oli ystävällinen ja alistunut osaansa, kiitollinen kun joku huolehti hänestä. Sain häneltä kerran puhdetöinänsä tekemänsä rannekorun ja sormuksen. Se oli metallia, joka osoitautui neuvostoliittolaisesta alasammutusta lentokoneesta otetuksi.

Hovissa oli myös inkeriläisperhe, monta lasta, joiden kanssa leikimme. Stalin antoi määräyksen, että heidän tuli palata Neuvostoliittoon määräpäivään mennessä. Eräänä yönä he olivat lähteneet salaa ja häpyneet ehkä Ruotsin puolelle. Näin arveltiin. Monet olivat tehneet niin.

Hoviin oli kutsuttu apujoukkoja maataloustöihin. Piti saada mahdollisimman paljon viljaa säkkeihin, heinää eläimille ja perunaa viemiseksi, kun tiedettiin jo varmuudella, mitä oli tulossa. Sinne saapui Helsingistä Hotelli Kurjen henkilökunta avuksi, ei pääkaupungin ra-

vintoloissa ollut asiakasvirtoja, täällä he olivat tositoimissa. Äiti kokkasi heille ja he tekivät ulkotöitä.

Nyt on kiire

Oli hyvin kaunis kesäkuun päivä 1944, minulla ja Raijalla oli suunnitelmassa veneretki Laatokalla. Viivyimme kauan, varmaankin tallensimme nämä ihanat muistot nyt viimeistä kertaa, tämän kauniin puiston Hovin rannanpuolelta, sorsaperheet puuhissaan, taivaan sinen.

Kuin salamana pääimme päällä lentää pommikoneläivue, lentävät niin matalalla, että näen lentäjän. Koneita on kymmenkunta. Säikähimme niin, että tein airoilla sellaisen liikkeen, että oli Luojan ihme, ettei vene kaatunut ja oltu Laatokan pohjassa. Syntyi suuri aallokko ilmanpaineesta. Vapisimme

pelosta, kun emme silloin ymmärtäneet, että eihän noihin pikkutyttöihin kannata pommeja tuhlata.

Siitä rantaan, jossa äiti huutelee meitä, että nyt on kiire! Rannalla kivellä kuollut pikkulintu, kuoliko säikähdykseen, silmät olivat kiinni. Se piti kuitenkin haudata. vaikka olisi miten kiire. Kukkapenkkiin tietenkin, pehmeä maa ja kukat valmiina. Laulua ei syntynyt vasta kun jälkikäteen ”en mä ole lapseni lintu tästä maasta...”.

Pihassa odotti hevonen valjastettuna kesäkärriyllä, tavaraa oli kyydissä sen mikä mahtui. Sisällä ei ennetetty käydä, jättää hyvästejä kaikelle sille mikä oli silloin tärkeää. Äiti ojentaa syliini valokuva-albumin, pidä siitä hyvää huolta, ajatuksella. Mollamaijat kummallakin työllä pääsivät tälle uudelle matkalle.

Talon takaa kuului pau-

kahdus, naapuri oli haettu ampumaan koiramme, ettei sen tarvinnut lähteä vieraille veräjille haukkumaan. Armeliasta.

Näin varustautuneena lähdimme Tervun Hovin pihasta kesäkelillä 1944. Ohjaimissa jälleen äiti, meitä yksi enemmän. Päämääränä Parikkalan mummola.

Elisenvaaraan saapuesamme meitä odotti hirveä näky, koko tienoo oli tuusan nuuskana, tiet poikki, asema raunioina. Äiti käskee meitä nousemaan alas rattailta, saattavat kaatua. Hän ohjasi hevosen suitsista kiinni pitäen ja maanitellen, ettei ole mitään hätää. Me itkimme kaikki.

Sakarin polkupyörämatka

Sakari kertoi jälkeenpäin, miten hän lähti yhtenä päivänä enon polkupyörällä ajamaan kotiin, sen 45 kilometrin matkan, eikä tuntunut missään, oli niin tarve päästä auttamaan.

Kun sieltä lähdettiin viimeisen kerran, hän lähti ensin ajamaan lehmä, joi-ta oli 54 virallisten tietojen mukaan. Hän oli palannut takaisin, kun lehmäpaime-nia oli riittävästi ja ottanut yhden kuorman, valmiiksi pakatun ja lähtenyt siitä ajamaan kohti rajaa. Poika oli juuri täyttänyt toukokuun 10. päivänä 11 vuotta.

Väkeä oli niin paljon tiellä ja eläimiä vielä enemmän. Karja kulki oikeaa laitaa ja hevoset keskietä. ”Than hyvinhän sen meni”, poika tuumaili maaliin päästyään.

Näin kotirintamalla elettiin ja toimittiin, kun miehet olivat poissa. Lapset olivat mukana lähes kaikissa toimissa. Tulisivatkohan nyt lastensuojelijat heristelemään etusormea.

Tämä oli minun Jatkosotani.

Yhä uudelleen palaan siihen Paratiisiin ja ihmettelen usein miten hyvin asiat voisivatkaan olla, jos tahtoa olisi enemmän.

*Anja Vesanen
(os. Karsila)*

Sisarukset vas. Jaakko, Raija, Anja ja Sakari.

Sakaria onnitellen

*Isoveli Sakari Karsila täytti pyöreitä vuosia 10.5.
Sydämelliset onnitelut hänelle Anjalta, Raijalta ja Jaakolta*

Radanvarressa Sopella lapsena

Suojeluskunnan harjoitus- ja kilpalatu kulki ihan meidän (Kylliäisten) peltojen läpi Kokkomäkeen päin. Me lapset 5-6-vuotiaat seurasimme kilpailuja. Ne hiihtivät kovaa ja ampuivat pyssyillä. Kun hiihdot oli ohi, tuli meidän vuoro. Kahlasimme lumessa ja etsimme kiväärinhylsyjä. Ja kyllä niitä löytyikin. Hylsyillä vaihdoin toisten kanssa monenmoisia pikkutavaroita, kiiltokuvia, lommeja yms.

Jäisen, liukkaan kelin aikana työntelimme pikkusisaruksia vesikelkalla pitkin pihaa. Lämpöisellä suoja-äällä pyöritimme lumipalloja ja teimme ukkoja.

Muurahaisen munia ja nokulaisia

Kesällä oli kaikenlaista kivaa. Juoksimme paljain jaloin metsään. Siellä oli iso muurahaispesä. Miehet olivat kaivaneet suuren ringin muurahaispesän ympärille. En tiedä, miten se tapahtui, mutta siihen rikivakoon oli ilmestynyt pieniä muurahaisen munia. Naapurin setä selitti, että ne viedään apteekkiin ja niistä tehdään lääkkeitä. Meille tuli äkkilähtö, kun muurahaiset nipistelivät varpaita.

Heinäkuussa, kun aikuiset olivat pelloilla heinätoissa, minun piti huolehtia Eino-veljestäni. Olin 5-vuotias. Sanoin Einolle, että tehdään leikki tuonne kalliolle. Kallio oli ihan saunan takana metsän reunassa. Keräsimme käpyjä, koivunoksia, kukkia ja pieniä kiviä. Siitä tuli nätti leikki!

Mansikoitakin löytyi. Käärimme niitä koivunlehden sisälle ja söimme ”marjapiirasta”.

Kyllästyimme ja lähdimme alas kalliolta. Kävelin edellä ja velipoika perässä. Yhtäkkiä hän lipesi ja kieri alas suoraan nokulaispehkoon. Poika huusi täyttä kurkkua. Säikähdin ja nostin hänet ylös ja sanoin: ”älä itke, älä itke, mennään tupaan”. Tuvassa ei ollut ketään. Etsin ja etsin, löytyisikö jotain, jolla voitelin nokkosten polttamat kintut.

Viimein löysin nurkka-kaapista koneöljykannun. Se oli matala ja pitkänokkainen. Tiputin sitä ja voitelin Einoon sääret. Ja ihme tapahtui, poika lakkasi huutamasta.

Kirjoittaja 4-vuotiaana Sopella.

Mieluisa työ meille lapsille oli, kun äiti sanoi: ”menkää etsimään kananpesiä”. Kesällä kanat olivat ulkona. Ne olivat ovelia ja tekivät pesät piiloon. Etsimme navetan ja liiterin ympäriltä. Liiteri oli navetan yhteydessä ja sieltä nurkan takaa löytyi pesä. Siinä oli monta munaa. Yksi piti jättää pesämunaksi ja kaikki muut piti viedä äidille.

Äidin neuvot ja isän ohjeet

Kerran äiti pesi ulkona tuolilla istuen pikkupyykkiä. Hän kai tiesi jo menostaan sairaalaan. Minä kannoin taasalla vettä ja vein pesuveiden pois. Äiti puheli minulle: ”Jos sinulla on joskus paha mieli tai mitä huolia tahansa, niin rukoile Jumalaa. Taivaan Isä kuulee kaikki hiljaiset rukoukset ja huokauksetkin”. Viisi-vuotiaan ymmärryksellä ja uteliaisuudella olin kysynyt: ”Kuulookos Jumala, jos rääkymäl rukkoiilee?”

Eräänä aamuna äitiä ei enää ollut. Hän matkusti yöllä Sortavalan diakonisairaalaan ja matka kesti kolme ja puoli vuotta.

Viipurin rata kulki läpi Sopen kyläyhteisön. Aikuisilla oli ainainen huoli, kun pienet lapset menivät radalla. Me alle kouluikäiset olimme radan varrella, kun Viipurin juna porhalsi ohi. Juna hiljensi vauhtia Sopen

kohdalla. Ennen asemaa oli pitkä kurvi. Asemalle oli matkaa 2 km. Junassa oli paljon vaunuja ja yksi oli valkoinen maitovaunu. Viipurista tullessaan isä hyppäsi junasta aina kodin kohdalla.

Eräs leikki meillä lap-

silla oli, kun laitoimme ratakoille lommeja, viisipennisiä ja kuka mitäkin. Kun juna meni, juoksimme katsomaan. Ihmettelimme miten suuriksi ja litteiksi ne menivät, melkein läpinäkyviksi.

Kerran isä lähetti minut isoveljeni Viljon kanssa osuukauppaan asialle. Minun piti tulla yksin pois. Isä neuvoi minua kotimatkaa varten: ”Kulje koko ajan ratapenkan polkua pitkin.

Älä poikkea mihinkään. Se tulee suoraan Fabritiuksen ylikäytävälle asti. Ja sieltä näkyy jo kotiin. Äläkä jää junan alle.”

Fabritiuksen mummo oli navetan edessä, kun tulin ja hän kysyi: ”No mistäs tyttö tulee?” Asemalta, sanoin hyvin itsetietoisesti. Olin ylpeä suorituksestani. Heti kun pääsin kotiin, Eino kysyi: Jäit sie junan alle? En vastannut.

Alle kouluikäisenä selai-

lin sanomalehtiä, katselin kuvia, kun en osannut lukea. Yhteishyvässä oli hauska sarjakuva, Tommitypykkä.

Muistan varhaislapsuuttani Sopella hyvällä mielin. Ihmiset auttoivat toisiaan. Isännät pistäytyivät ilta-puhteella kylässä rupattele-massa, leikkimielellä myös vitsailtiin.

Annikki Söderholm

Fabritiuksen talo Sopella, vieressä oik. Matti Kylliäisen talo ja toisella puolella ratavartijan mökki.

Fabritiuksen perhettä vuonna 1943. Vas.ylh. Olga Aira sylissä, Juho, Aili, Auni, Pellikan Toini. Alh. Erkki, Topin lapset: Pirkko ja Pertti, vanha emäntä Maria, Meeri, Anja ja Pentti.

Suomen rajat Time-lehdessä

Ennen Äitienpäivää hehku-tettiin Suomen äitien olevan ykkössijalla kansainvälisessä vertailussa. Hieno asia, josta voimme olla ylpeitä ja pitää tavoitteena paikan säilyttämistä vastaisuudesakin.

Time-lehden nettiversio julkaisi asian hyvin erikoisella kartalla. Time.com'n

kartassa Suomen rajoina olivat ennen vuotta 1940 vallinneet rajat, jossa Karjala ja Petsamo näkyvät selkeänä osana Suomea.

Timen nettisivuilta kartta on nyttemmin poistettu ja siellä on todettu sen perustuneen vanhentuneisiin tietoihin.

Kurkijokelaisen hinnat vuonna 2013!

Vuosikerta kesto ja 12 kk määräaikaistilaus 49,00

Määräaikaistilaus 6 kk 27,00

Pohjoismaihin 54,00

Muualle ulkomaille 60,00

Kirjallisuutta

Riikka Pelo:

Jokapäiväinen elämämme

”Isä on aina ollut huono kirjoittamaan kirjeitä. Silti odotan häneltä yhä viestiä, edes lyhyttä tiedonantoa. Aluksi en tiennyt, oliko hänetkin vangittu minun jälkeeni ja tuomittu samoista syytteistä, viety sitten jollekin toiselle vankileirille. Vai oliko kaikki ennallaan Bolševon datšalla junaradan kyljessä, kaikki samalla tavoin kuin sinä päivänä, kun minä lähdin? Minun ajatuksissani kaikki jatkui kuten ennenkin, ruoho kasvoi kunnes lakastui ja junat kulkivat saman aikataulun mukaisesti. Mur piirsi pilakuviaan kahdesta viiksiniekasta ja vanhempani vaikenivat siitä, mistä olisi pitänyt puhua, ja puhuivat siitä mistä olisi ollut parempi vaieta.”

Jokapäiväinen elämämme on Riikka Pelon toinen romaani. Teos kytkeytyy venäläisen runoilijan Marina Tsvetajevan (1892–1941) ja hänen tyttärensä Ariadna Efronin (1912–1975) elämään.

Se on kertomus yhdestä merkittävimmästä venäläisestä runoilijasta, Marina Tsvetajevasta ja hänen tyttärestään Aljasta. Unohtumaton kuvaus perheestä, jonka Stalinin terrori tuhoaa. Kiihkeä ja järkyttävän kaunis tarina ihmisyydestä, rakkaudesta ja kirjoittamisen ehdottomuudesta.

Kuva:
Heini Lehväslaiho.

Riikka Pelo

Riikka Pelo (s. 1972) on helsinkiläinen kirjailija ja elokuvataiteen jatko-opiskelija. Hänen mummonsä Laina Pelo (os. Huotilainen) asui Kurkijoen Soskualla.

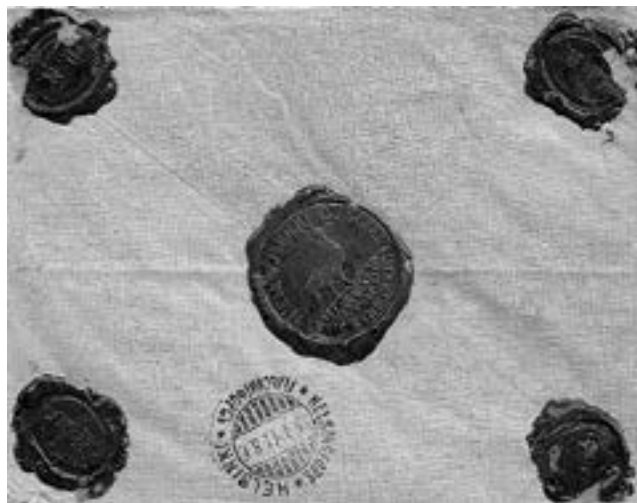
Pelon esikisromaani Taivaankantaja ilmestyi vuonna 2006. Se oli Runeberg-palkintoehdokkaana ja voitti Tiilikski-palkinnon. Taivaankantaja ilmestyy englanniksi 2014.

Kari Rahialan kokoelmasta

Kurkijoen kunnallislautakunnan esimies postitti 14.1.1905 kirjeessä 990 Smk ”Suomen Valtion konttoorille” Helsinkiin. Kirje näytti saapuneen turvallisesti Helsinkiin jo 15.1.1905.

Kirje oli suljettu kunnallislautakunnan lakkasinetein, joista keskimääräinen on ohessa erikseen suurennettuna.

Kurjen kuva säilyi Kurkijoen kunnan sinettileimasimessa sotavuosiin asti.

Hudilaisen juuret Kurkijoella?

Karjalan Tasavallan päämies Aleksander Hudilainen on suomalaisjuurinen ja hallitsee myös Suomen kielen.

Hän vieraili alkuvuodesta Kurkijoella ja keskusteli siellä Marina Petrovan kanssa sukujuuristaan.

Soskuassa vieraillessaan Marina Petrova kertoi hänelle siellä sijainneesta Huotilaisen ryhmästä ja kylässä asuneista Huotilaisista sekä toimitti hänelle Kylästä kylään-kirjan tietoja Huotilaisista.

Pekka Pelo Nivalasta

soitti ja kertoi Hudilaisen maininnee Ylellä maaliskuussa näytetyssä haastattelussa, jossa käsiteltiin Karjalan peruskorjausta, sukujuurtensa olevan Kurkijoella. Pekka Pelo on itsekin äitinsä puolelta Huotilaisen sukua Soskuasta.

Veikko Repo sukututkimuspiiristä kertoi kuitenkin, ettei hän ole löytänyt yhteyttä Kurkijoen Huotilaisista Hudilaiseen.

Tässäpä mielenkiintoinen haaste sukututkijoillemme.

kurkijoki.fi
on oikea
tietopankki

KAIPAATKO VANHOJA VUOSIKERTOJA?

Vanhoja täysiä ja vajaita vuosikertoja löytyi loimaalaisen Soldanin talon tyhjennyksen yhteydessä.

Seuraavat täydet vuosikerrat myynnissä hintaan 15 € + toimituskulut:

1974, 1975, 1976, 1977, 1986, 1991, 1993, 1994, 1995, 1996(4 kpl), 1997(2 kpl), 1998(3 kpl), 2001.

Vajaat vuosikerrat, puuttuu 1-5 lehteä hintaan 5 € + toimituskulut.

1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1985, 1987, 1989, 1990, 1993, 1994, 1995, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002.

Tilaukset toimituksesta ti ja to p. 050-521 3336 tai sähköpostitse: toimitus@kurkijoki.fi.

Eskon puumerkki

Murteella

Pahattu
Pakana
Pannahine
Piessahine
Pehkana
Hitter
Häikkölaine
Kehvel
Voi halvattu
Kehnolaine

Nuo on sellasii mitä olen kuult ja jopa iheki sanon. Se on tää Karjalanmurre nii monpuolista ja vivahteikasta, jot oksat on pois. Erittäin vaikii selittää mikä mitäki tarkoittaa. Ne sanat on vaa olemas ja niitä mie ainaki käytän. Tiijän justii merkityksen, mut selittäppäs muil, ku ei ennää ossaa haastaa oikijast.

murreterveisin Anja

Asianajaja

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

**Asianajotoimisto
HEIKKI RANTANEN OY**

asianajaja, varatuomari
Heikki Rantanen
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, 0400 740550
toimisto@heikkirantanen.fi
www.heikkirantanen.fi

Kurkijoen kirkko kesäisessä maalauksessa

Liisa Siltanen on lähettänyt kuvan P. Koiviston v. 1954 tekemästä öljyvärimaalauksesta Kurkijoen kirkosta. Taulun takana löytyvät numerot 2604 - 1.100:-

”Taulu oli syntymäkodisani Helsingissä Liisankadulla. Äitini Anna Maria os. Kontulainen ja isäni Ilmari Huhtonen ent. Liekari olivat kotoisin Kurkijoelta. Äitini Soskuasta ja isäni Elisenvaarasta Aromäeltä. Minulla ei ole muistikuvaa keneltä ja milloin taulu oli tullut talouteemme, mutta nykyisin vanhempieni kuoltua se on minulla kotona Espoossa”, kirjoittaa Liisa Siltanen ja kertoo taulusta puhutun, ettei se ole oikeaan väriin.

Kurkijoki taiteilijan silmin –palsta julkaisee taiteilijoiden teoksia Kurkijoesta.

Löytyykö kodistasi tai tiedätkö, mistä löytyy teoksia? Kuvaa teos ja kerro taiteilijasta, jos tiedät hänestä jotakin tai anna vinkki!

Kurkijoki taiteilijan silmin

kurkijoki.fi
on oikea tietopankki

**Kurkijokelaisen,
hiitolaisen ja karjalaisen
hengen vaalija.**

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain **49** eur. Tilattuna n. 1,80 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjekuussa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijoki.fi tai kurkijokelainen1@gmail.com

LUKIJAMATKAT

IV Kurkijoki

to-su 15.-18.8.

teemana Kurkijoen kirkolliset rakennukset

Alustava matkaohjelma:

to: Loimaa-Helsinki-Rajahovi-Viipuri-Käkisalme-Kurkijoki

pe: kiertoajelu Kurkijoella, kirkot, pappilat, hautausmaat yms.

la: kotiseutumatkoiden päivä, iltakävely Lopotissa

su: Kurkijoki-Käkisalme-Viipurin linna-Helsinki-Loimaa

Majoitus: Kurkijoen kirkonkylässä Lopotissa ”Mihailin hotellissa 2-4

hengen huoneissa ja tarvittaessa kotimajoituksessa

Ruokailut: Hinta sisältää aamiaiset ja yhden lämpimän ruoan /päivä,

paitsi sunnuntaina.

Muuta: Hinta sisältää opastukset ja mahdolliset pääsymaksut

340 € sisältäen matkaohjelman ja ruokailut

+ tarvittaessa ryhmäviisumi 68 €

Viisuminhankintaa varten pitää täyttää viisuminomuskaavake ja liittää mukaan 1 kpl passikuvia sekä kopio voimassaolevan passin kuvasivusta.

Passin tulee olla voimassa vähintään 6 kk matkan jälkeen.

Viisuminomuskaavake lähetetään toimituksesta kirjeen yhteydessä tai sen voi poimia mm. Neva Toursin sivuilta: www.turunnevatours.fi

Sitovat ilmoittautumiset KURKIJOKELAISEN TOIMITUKSEEN, 4.7. mennessä.

Ilmoittautumisia otetaan vastaan tiistaisin ja torstaisin klo 9-14, puh., 050-521 3336

Ilmoittautuneille postitetaan tarkempi matkaohjelma ennen matkan alkua.

Vastuullinen matkanjärjestäjä:

**Turun
NEVA TOURS OY**

Matkat toteutuvat, jos lähtijöitä on vähintään 30.
Muutokset alustavaan ohjelmaan ja hintoihin mahdollisia.